

Skolverket
106 20 Stockholm

Yttrande över Skolverkets utkast till Allmänna råd med kommentarer om mottagande i grundsärskola och gymnasiesärskola

Skolväsendets överklagandenämnds (ÖKN) synpunkter

Allmänt

ÖKN finner de allmänna råden överlag klargörande och välskrivna. Inte minst den delen som behandlar utredningen inför beslut tror ÖKN kan tjäna som god vägledning för kommunerna. Att vårdnadshavarnas medgivande som huvudregel är en förutsättning för mottagande skulle med fördel kunna förklaras tidigare i texten. Förslagsvis redan i inledningen under "Kort om vissa förutsättningar för mottagande", följt av en hänvisning till de sidor där man kan läsa mer om "synnerliga skäl".

Specifikt

Sid 5

Under rubriken "Vad som avses med utvecklingsstörning" bör upplysas om vad som enligt 29 kap. 8 § skollagen är att jämställa med utvecklingsstörning.

Sid. 6

Under rubriken "Myndighetsutövning" anges att "motiveringen är också viktig utifrån möjligheterna att överklaga". Denna formulering bör omformuleras på så vis att skrivningen inte kan uppfattas som att ett beslut som saknar beslutsmotivering inte kan överklagas. Vidare anser ÖKN att ordet "kan", i samma stycke tredje meningen, ska ändras till "bör".

I nästa stycke under rubriken "Överklagande" saknar ÖKN information om att kommunen ska göra en rättidsprövning. Om kommunen vid rättidsprövningen finner att överklagandet inte inkommit i rätt tid så ska överklagandet avvisas genom ett formenligt beslut. Kommunens avvisningsbeslut är överklagbart till ÖKN (30 § förvaltningslagen) och bör därför innehålla en överklagandehänvisning. Om överklagandet avvisas ska inte några handlingar överlämnas till ÖKN. ÖKN önskar att detta tas med i de allmänna råden. Vidare bör det framgå av de allmänna råden att rättidsprövning, omprövning och eventuellt överlämnande till ÖKN ska ske *skyndsamt*.

I samma stycke bör "nämnden" ersättas med "Skolväsendets överklagandenämnd" så att sammanblandning av kommunalnämnd och ÖKN undviks.

Sid 9

Under punkten 1 bör ordet "bedöms" ersättas med "misstänks" eller "befaras" eftersom det i det skedet inte är fråga om någon bedömning om målgruppsstillhörighet.

Sid. 10

I tredje stycket, åttonde raden bör ordet "När" ersättas med "Om".

Sid 21

Under rubriken "Särskilt om beslut i gymnasieskolan (punkt 1)" bör det framgå att det alltid måste fattas ett formenligt beslut om mottagande i gymnasiesärskolan.

Sid. 23

Under tredje rubriken bör meningen "Elevens vårdnadshavare ska medge detta" omformuleras på så sätt att den inte kan missförstås som att vårdnadshavarna är skyldiga att lämna sitt medgivande till att en elev tas emot på försök i grundsärskolan.

Sid. 24, Verkställighet av beslut om mottagande

Det skulle med fördel kunna tydliggöras att ett beslut om mottagande inte kan ersätta ett beslut om placering vid skolenhet. Ett sådant beslut ska fattas enligt bestämmelserna om placering vid skolenhet (gällande kommunala skolenheter, 11 kap. 29 § skollagen).

Avsnittet "Utredning inför beslut om mottagande"

Den pedagogiska bedömningen

ÖKN anser att en uppgift för elevens frånvaro/närvaro som regel bör ingå i den pedagogiska delen av utredningen. Frånvaron/närvaro kan vara en viktig faktor för elevens möjligheter att nå kunskapskraven. ÖKN:s uppfattning är därför att det i den pedagogiska utredningen bör framgå uppgift om elevens ungefärliga frånvaro/närvaro *och* en bedömning om eventuell frånvaro kan ha påverkat möjligheten att nå kunskapskraven. Om det konstateras att eleven har en hög frånvaro anser ÖKN att det även kan finnas anledning att återkomma till den frågan exempelvis i den sociala bedömningen.

ÖKN tycker att det är bra att det tydliggörs att de anpassningar och särskilt stöd som gjorts ska beaktas vid den pedagogiska bedömningen. Det är viktigt att elevens möjligheter att nå kunskapskraven bedöms med beaktande av det stöd eleven har rätt att få.

ÖKN har i handläggningen av beslut om mottagande noterat att det i en del pedagogiska bedömningar endast anges att eleven inte når upp till kunskapskraven. Det saknas således ofta en framåtsyftande bedömning av elevens möjligheter att nå upp till grundskolans kunskapskrav. För att kunna göra en adekvat bedömning anser ÖKN att det som regel krävs dels en nulägesbedömning, dels en framåtsyftande bedömning. ÖKN förslår därför att det i de allmänna råden anges att bedömningen bör innehålla *både* en beskrivning av elevens uppfyllelse av kunskapskraven i nuläget *och* en framåtsyftande bedömning av elevens möjligheter att klara kunskapskraven. I den pedagogiska bedömningen skulle det även kunna redogöras för faktorer som exempelvis undervisningstakt och storlek på gruppen.

Den medicinska bedömningen

ÖKN anser att det tydligt framgår av de allmänna råden vad som är syftet med bedömningen. I sin handläggning har ÖKN noterat att den medicinska bedömningen i många fall inte behandlar de

avsedda frågorna och välkomnar därför den tydliga och pedagogiska skrivningen i de allmänna råden. Det är bra om det ytterligare betonas att specialistkompetens bör anlitas vid behov. Om extern kompetens anlitas är det viktigt att kommunen/uppdragsgivaren anger ramarna för bedömningen och vilka frågeställningar bedömningen ska besvara. Att så sker önskar ÖKN skrivs in i de allmänna råden.

Den psykologiska bedömningen

ÖKN tycker att det är bra att de allmänna råden tydligt anger huvudsyftet med bedömningen, dvs att fastställa om eleven har en utvecklingsstörning eller inte. Dock bör det inte stå att den adaptiva förmågan är *viktigare* för helheten, utan att den är *viktig*. ÖKN föreslår därför följande skrivning: "Bedömningen av elevens adaptiva förmåga, det vill säga hur han eller hon använder sin förmåga i olika sammanhang, är viktig för helhetsbedömningen". ÖKN vill framhålla att intelligenstestningen och bedömningen av adaptiv förmåga bådadera utgör viktiga moment i den psykologiska bedömningen som ska avgöra en elevs funktionsnivå och slutligen leda till ett diagnostiskt ställningstagande om utvecklingsstörning föreligger eller inte.

Den sociala bedömningen

ÖKN anser att skrivningen är bra och att syftet med bedömningen framgår tydligt. Det ÖKN har noterat vid sin handläggning är att kommunerna ofta missar att dra en slutsats av den sociala bedömningen. Det vore värdefullt om kommunen utifrån bedömningen exempelvis anger att den inte funnit några sociala faktorer som bedöms kunna ligga till grund för elevens svårigheter. ÖKN anser att det vore bra om de allmänna råden angav att kommunerna, i den sociala bedömningen alternativt i beslutsmotiveringen, dokumenterar sin slutsats.

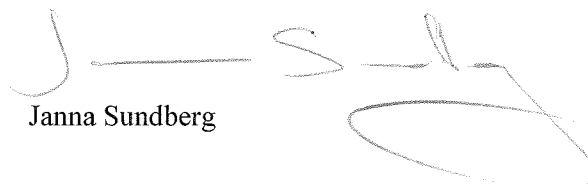
I de allmänna råden anges att barnets bästa ska vara vägledande och att eleven ska få komma till tals. ÖKN föreslår att elevens egen inställning till eventuellt skolformsbyte dokumenteras i den sociala bedömningen och att en skrivning om det tas med i de allmänna råden.

Synnerliga skäl, sid 22

ÖKN önskar att det förtydligas att förutsättningarna för ett mottagande utan vårdnadshavarnas samtycke kräver att det, *utöver de kriterier som uppställs i 7 kap. 5 § första stycket*, även föreligger synnerliga skäl. Följande mening; "Dels behöver det vara uppenbart att elevens förutsättningar att klara av en utbildning enligt grundskolans kursplaner är *låga*, dels behöver barnets bästa vara uppenbart oförenligt med vårdnadshavarnas val av skolform för barnet", anser ÖKN därför blir missvisande. Enligt 7 kap. 5 § första stycket krävs barnet *inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav*. För att synnerliga skäl ska föreligga är det enligt ÖKN:s uppfattning snarare fråga om situationer där det är *uppenbart att eleven inte har förutsättningar att klara av en utbildning i grundskolan* (se prop. 2009/10:165 Del I sid 389). ÖKN anser att den nuvarande skrivningen ("att elevens förutsättningar (...) är låga") inte stämmer överens med lagstiftningens lydelse och därför bör skrivas om.

På Överklagandenämndens vägnar

Barbro Molander

Janna Sundberg

Detta yttrande har beslutats av Barbro Molander, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Birgit Blomqvist, Görel Bråkenhielm, Einar Jakobsson och Gunilla Thole efter föredragning av juristen Janna Sundberg.